

ABSTRAKT:

Zvládanie recidív pri liečbe závislostí na návykových látkach je častým problémom. Prijat' a uznať možnosť recidívy u jedinca, ktorý už absolvoval a riadne ukončil rezidenčnú/ ústavnú liečbu je dôležité pre jeho ďalší život v abstinencii. Recidívy je nutné vnímať ako prirodzenú súčasť terapeutického procesu a počas liečby na ich možnosti klientov a ich rodiny pripraviť. Recidíva môže viesť klienta k hlbšiemu poznaniu seba samého a k získaniu schopnosti rozpoznávať a zvládať rizikové situácie.

Výskumná práca bola zameraná na klientov, ktorí podstúpili minimálne jeden a viac pokusov o liečbu závislostí, ktorú síce ukončili v riadnom termíne, napriek tomu sa im v abstinencii/neužívaní návykových látok nedarí dlhšiu dobu vytrvať a dostávajú sa späť na pôvodnú úroveň užívania. Cieľ práce bol pomocou pološtrukturovaných rozhovorov a anamnestických údajov podrobnejšie zmapovať faktory stojace na pozadí recidívy u jednotlivého klienta po každej liečbe, preskúmať okolnosti, motiváciu k abstinencii, rozhodnutia, duševné stavy, ktoré si klienti uvedomovali pred spustením recidívy.

Medzi základné výskumné zistenia patria meniace sa príčiny spustenia recidívy u väčšiny klientov po opakovaných liečbach. Po podstúpení prvej liečby chýbala taktiež väčšine klientov vnútorná motivácia abstinovať, čo dokumentuje aj dĺžka neužívania návykových látok. U viac ako polovice klientov z celkového výskumného súboru po druhej liečbe neabsentovala vnútorná motivácia, ale spôsob zvládania vysoko rizikových situácií, čo opäť dokumentuje interval neužívania návykových látok, kde oproti prvej liečbe, väčšina dokázala abstinovať dlhodobejšie. Vedomosť o tom, že po prvom užití návykovej látky (laps) je šanca zastaviť sa a tak predísť recidíve, nemala väčšina klientov a vnímali to ako absolútne zlyhanie.

Táto práca podporuje svojim výsledkami dôležitosť využitia konceptu prevencie relapsu nielen v udržiavacej fáze, ale aj počas pobytu klienta v rezidenčnej liečbe.

Kľúčové slová: závislosť na návykových látkach – rezidenčná liečba- abstinencia- recidíva